

**Громадська організація
«Київська наукова організація
педагогіки та психології»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ**

учасників міжнародної
науково-практичної конференції:

**«СУЧАСНІ ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ:
ПЕРСПЕКТИВНІ ТА ПРІОРИТЕТНІ
НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

9–10 липня 2021 року

Київ
2021

УДК [37.01+159.9]:001.8"312"(063)

П 86

Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 9–10 липня 2021 року). – Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2021. – 144 с.

УДК [37.01+159.9]:001.8"312"(063)

С 91

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2021

© Київська наукова організація педагогіки та психології, 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Завулична І. І. СТИПЕНДІАЛЬНІ ФОНДИ ЯК КОНТУР ДОБРОЧИННОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ США	8
---	---

Зайченко Н. І. ІСПАНСЬКА ПЕДАГОГІКА НА ЗЛАМІ СТОЛІТЬ ХІХ І ХХ: НА ПЕРЕТИНІ ЕПІСТЕМ	11
---	----

Лебедь В. М. СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У НАРОДНІЙ ПЕДАГОГІЦІ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА ТА ЙОГО ПОСЛІДОВНИКА І. БОБЕРСЬКОГО	15
---	----

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Авраменко Б. В. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТУРЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ПЕРШОЇ	19
---	----

Боковець О. І. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОЧИМА СТУДЕНТІВ	21
--	----

Іванчук А. В., Береженна Л. Ю. ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ОСНОВИ ТЕХНІКИ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	24
---	----

Маківський О. І. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ТРАНСПОРТНИХ КОЛЕДЖАХ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ФАХІВЦЯ	28
---	----

Пашинська Т. О. ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	31
---	----

Степанова Г. М. КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ ВИШІ	35
---	----

СЕКЦІЯ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Дрозд Л. В. ФОРМУВАННЯ АБІЛІТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАТЬКІВ, ЩО МАЮТЬ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ	39
---	----

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Гавришків О. Б. ВІЙСЬКОВА АКМЕОЛОГІЯ ЯК НАУКОВИЙ НАПРЯМОК ПРАКТИЧНОЇ СКЛАДОВОЇ АКМЕОЛОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ	43
--	----

Горнар І. І. ДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	46
--	----

Kuzmenko A. O. ACADEMIC INTEGRITY: NEW PHENOMENON OF UKRAINIAN EDUCATION	49
---	----

Сердюк Г. А. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СТАРШОЇ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ: ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ	52
---	----

Снітовська О. Й. ПРОЦЕС ВИВЧЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ КАРАНТИНУ	57
---	----

СЕКЦІЯ 5. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Красильник Ю. С., Корчова Г. Л., Гончаренко Т. А. УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ	59
--	----

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Нечерда В. Б. НАРАТИВНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІЯ	63
--	----

Сімеїт І. І. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТУ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЇХ ПАРТНЕРСЬКИХ ВЗАЄМИН	66
--	----

Трофімчук Н. В. ЕКОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЛЮДИНИ У КОНТЕСТІ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ	70
--	----

Фатич М. М. ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	72
---	----

СЕКЦІЯ 7. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Міськова Н. М., Грицюта Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВЕЛИЧИНОЮ ПРЕДМЕТІВ	76
--	----

СЕКЦІЯ 8. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Артюхіна Н. В., Сімовоник А. І. ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА ПІДВИЩЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ ТА САМОУСВІДОМЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ	79
---	----

Іванцев Л. І. ПСИХОПРОФІЛАКТИКА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НА РАННІХ ЕТАПАХ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ.....	83
---	----

Іванцев Н. І., Солоджук А. М. ПСИХІЧНЕ ВИГОРАННЯ: ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	87
---	----

СЕКЦІЯ 9. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Лесняк А. О. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ВАГІТНИХ ЖІНОК У ПЕРЕДПОЛОГОВОМУ ПЕРІОДІ	91
---	----

СЕКЦІЯ 10. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Аймедов К. В., Григор'єв Є. О., Горішак С. П., Ассева Ю. О., Грибовська К. В. ПАЛПАТИВНА ДОПОМОГА: ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ.....	97
---	----

Строчікова Ю. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	101
--	-----

СЕКЦІЯ 11. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Магда П. М.

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ СТОРІНКИ У СОЦІАЛЬНІЙ
МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ЯК МАТЕРІАЛ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕМПАТІЇ..... 105

СЕКЦІЯ 12. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Заслужена А. А.

Я-КОНЦЕПЦІЯ І ПРОФЕСІЙНА Я-КОНЦЕПЦІЯ
ЯК СКЛАДОВІ СУБ'ЄКТИВНОГО ОБРАЗУ ПРОФЕСІЙНОГО
МАЙБУТНЬОГО СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ 109

Клепікова О. В.

ОСОБИСТІСНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ
ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ..... 113

Коваленко В. С.

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ
СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ 115

Луцик Г. О.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРУКТУРІ ГОТОВНОСТІ
МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ,
СХИЛЬНИМИ ДО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ 119

Малікова С. О.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА 122

Мельничук Я. Ю.

ПЕДАГОГІЧНА РЕФЛЕКСІЯ ПЕДАГОГА ЯК ФАКТОР
ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ..... 126

СЕКЦІЯ 13. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Реброва О. О.

ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
ДІТЯМ РАННЬОГО ВІКУ 129

СЕКЦІЯ 14. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Колесник О. І.

ПРОФІЛАКТИКА СИНДРОМУ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ
У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ..... 132

Сорока О. М.

КОПІНГ-ПОВЕДІНКА ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНИХ СТИЛІВ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ СИТУАЦІЄЮ
СТРЕСУ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ 136

Шерешкова І. І.

МЕДІАПЕРЦЕПТИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК АТРИБУТ
ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ МАС-МЕДІА ТА ВПЛИВУ
НА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ..... 140

Луцик Г. О., викладач кафедри вікової та педагогічної психології
Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРУКТУРІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ, СХИЛЬНИМИ ДО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Сучасна система навчання у вищих закладах освіти передбачає формування у майбутніх психологів високого рівня мобільності та адаптивності до динамічних змін на ринку праці. Професійна успішність майбутнього випускника значною мірою залежить від здатності швидко приймати відповідальні рішення та зберігати при цьому високий рівень стресостійкості. В міру актуальності проблеми девіантної поведінки підлітків у сучасному соціальному просторі формування емоційної компетентності майбутніх психологів у роботі з ними постає одним із важливих завдань освітнього середовища.

Процес взаємодії майбутніх психологів з підлітками, схильними до девіантної поведінки, вимагає розвитку здатності управляти своїми емоціями та застосовувати ті моделі поведінки, які були б найбільш ефективними та продуктивними в конкретній ситуації. Інтеграція емоційної та пізнавальної складової розвитку майбутніх психологів вимагає актуалізації дослідження емоційного інтелекту в контексті їх готовності працювати з підлітками, схильними до девіантної поведінки.

В психології представлені численні дослідження сутності та структури емоційного інтелекту. Зокрема, думки дослідників зводяться до того, що емоційний інтелект є здатністю осмислювати емоції, свідомо керувати ними (Дж. Майер, П. Саловей, Д. Карузо) [10], контролювати емоційні стани, входити в оптимальні для досягнення успіху емоційні стани (Д. Гоулман) [9], рефлексувати відносно не лише власних емоцій, але й чужих (Д. Люсін) [4].

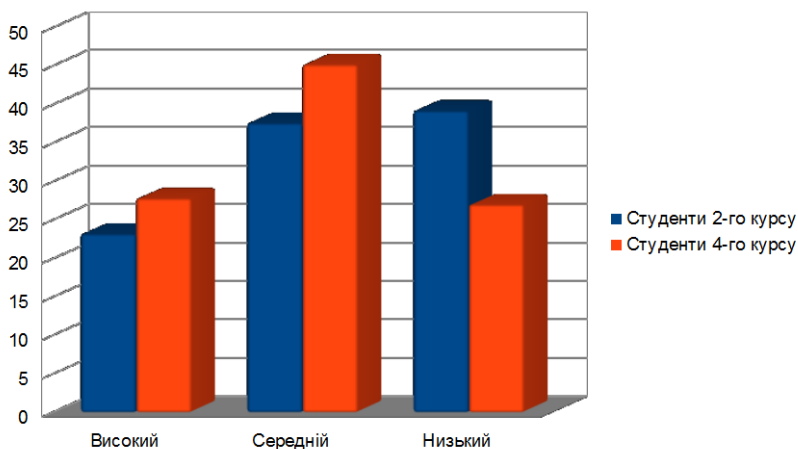
Дослідники переконані, що емоційний інтелект виконує стресозахисну та адаптивну функції (Н. Коврига, Н. Носенко) [5], регулює емоційні стани, що сприяє соціально-психологічній адаптації особистості (С. Дерев'янка) [2] та самореалізації в професійній діяльності (О. Соловйова, О. Бондаренко [7, с. 468]).

В наукових доробках сучасних психологів представлено узагальнення відносно того, що емоційний інтелект є важливою професійною якістю майбутніх психологів (О. Соловйова, О. Бондаренко [7, с. 468]), яка визначає суб'єктивну та об'єктивну успішність студентів в навчальній діяльності (Д. Фурсова [8, с. 89]) та є ресурсом професійної підготовки студентів-психологів (О. Ічанська, А. Закревська) [3].

Емоційний інтелект у професійній діяльності психолога сприяє «емпатичному інтуїтивному осягненню переживань клієнта і його проблем» (О. Амплєєва) [1, с. 11]. Оскільки емоційний інтелект є одним із показників сформованості регулятивного компонента готовності майбутніх психологів до роботи з підлітками, схильними до девіантної поведінки, його вивчення та розвиток є важливою складовою підготовки студентів в закладах вищої освіти.

Організація освітнього середовища в закладі освіти спрямована на розвиток загальних та спеціальних компетентностей майбутнього фахівця. Зазначене сприяє певною мірою розвитку емоційного інтелекту студентів-психологів. Подібні узагальнення були зроблені на основі проведеної діагностики емоційного інтелекту студентів спеціальності «Психологія» за методикою Н. Холла. За результатами діагностики слід відмітити, що частина студентів досягла високого рівня розвитку зазначеної якості. Так, серед студентів четвертого курсу 27,8% досліджуваних мають високий рівень інтегративного показника емоційного інтелекту, серед студентів другого курсу – 23,2%. Зазначене є підставою вважати, що значна частина респондентів здатні розуміти та контролювати власні емоції, розпізнавати та правильно трактувати емоції інших, мають високий рівень емоційної обізнаності.

Разом з тим, значна частина респондентів (27% студентів четвертого курсу та 39,2% студентів другого курсу) мають низькі показники вказаної якості, що негативно позначається на рівні готовності працювати з підлітками девіантної поведінки (див. рис. 1).

Рис. 1. Рівні емоційного інтелекту майбутніх психологів за методикою Н. Холла (опитувальник EQ) (%)

Серед студентів четвертого курсу на 4,6% більше респондентів мають високі показники емоційного інтелекту, що свідчить про ефективність підготовки майбутніх психологів в закладах вищої освіти в напрямку розвитку емоційного інтелекту як складової готовності їх до роботи з підлітками, схильними до девіантної поведінки. Проте, значні відсоткові показники низького рівня розвитку емоційного інтелекту у студентів четвертого курсу (27%) демонструють недостатню якість професійну підготовку в даному напрямку.

Досліджуючи розвиток емоційного інтелекту у професійній підготовці психологів О. Амплєєва пропонує основний акцент зробити на індивідуальному досвіді розпізнавання невербальних сигналів та ситуативно-динамічному використанні інформації для моделювання та вирішення проблем клієнта [1, с. 16-17]. О. Рудакова звертає увагу на поетапний розвиток вказаної якості та виділяє наступні етапи: самопізнання; навчання методам та технікам регулювання власними емоціями та координація емоційного стану; розвиток здатності ідентифікувати емоції інших; засвоєння навиків регулювання емоційного стану партнера; ефективна реалізація навиків в професійній діяльності психолога [6, с. 129].

Результати, отримані в ході проведеного дослідження, засвідчили необхідність побудови концептуальної моделі готовності майбутніх психологів до роботи з підлітками, схильними до девіантної поведінки, з урахуванням важливості у ній розвитку емоційного інтелекту.

Література:

1. Амплєєва, О. М. Емоційний інтелект в структурі професійної діяльності психолога : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2013. 20 с.
2. Дерев'яноко С. П. Емоційний інтелект як чинник соціально-психологічної адаптації особистості до студентського середовища : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Інститут соціальної та політичної психології АПН України. К., 2009. 20 с.
3. Ічанська О.М., Закревська А.І. Емоційний інтелект та емпатія як ресурси професійної підготовки студентів-психологів. *Молодий вчений*. 2019. № 9(2). С. 272-276.
4. Люсин Д. В. Современные представления об эмоциональном интеллекте. *Социальный интеллект: Теория, измерение, исследование*. М.: Институт психологии РАН, 2004. С. 29–36.
5. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції : монографія. К. : Вища школа, 2003. 126 с.
6. Рудакова О. Эмоциональный интеллект в структуре личности будущего психолога. *Гуманитарные науки*. 2020/1. С. 127-130.

7. Соловьева О.В., Бондаренко О.С. Эмоциональный интеллект в структуре профессионально важных качеств психолога разной профессиональной направленности. *Проблемы современного педагогического образования. Сер.: Педагогика и психология. Сборник научных трудов.* Ялта: РИО ГПА, 2018. Вып. 60. Ч. 4. С. 465-468.
8. Фурсова Д. Эмоциональный интеллект как условие успешности учебной деятельности студента-психолога. *Мир науки, культуры, образования.* № 5 (42) 2013. С. 87-89.
9. Goleman D. Emotional intelligence. N.Y.: Bantam Books, 1995.
10. Mayer J. D. Mayer – Salovey – Caruso Emotional Intelligence Test (MSCEIT). User’s Manual. Toronto: MHS, 2006. 110 p.

Малікова С. О., аспірант кафедри психології

*Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

АКТУАЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

Актуальність дослідження проблеми психологічного супроводу професійного розвитку педагога визначається неперервними перетвореннями в управлінських, психолого-педагогічних, соціально-культурних, соціально-економічних процесів сучасної закладу освіти призводять до того, що відбуваються зміни вимог до педагогів, їх педагогічної діяльності, рівня і якості професійної компетентності. У даних умовах успішність і затребуваність педагогів залежать від того, наскільки вони активні, мобільні, ініціативні, психологічно готові для інноваційних змін, що відбуваються в трансформації організаційних структур закладу освіти, цілей, внутрішнього і зовнішнього взаємодії суб’єктів освітнього процесу, технологій, методів і засобів педагогічної діяльності, які тягнуть за собою певних технологій психологічної адаптації до педагогічної роботи педагога, необхідність освоєння нових моделей психологічної поведінки в освітньому процесі.

За сучасних умов професійна праця педагога пов’язана з високою невизначеністю, джерелами якої є динамічні процеси у зовнішній по відношенню до освітнього процесу середовища, нестабільністю і різноспрямованістю впливу соціально-культурного оточення на особистість педагога, особливості його особистісного та професійного зростання, динаміка індивідуального досвіду, особливості соціально-психологічної адаптації до педагогічного середовища закладу освіти,